

Konstitutionsutskottets yttrande

1990/91:KU4y

Lag om folkbokföringsregister, m.m.

1990/91
KU4y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1990/91:53 om lag om folkbokföringsregister, m.m. samt motioner som väckts med anledning av propositionen. Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till att gälla dels frågan om ordningen för lagstiftningen på området, dels data — och sekretessfrågorna. Sådana frågor tas upp i fem av motionerna. I motion Sk23 av Bo Lundgren m.fl. (m) begärs att propositionen avslås i vad avser införandet av ett centralt referensregister inom folkbokföringen. Vidare understryks det angelägna i att folkbokföringsverksamheten hålls klart avskild från skattekontorens arbete i övrigt. Slutligen framhålls i denna motion behovet av en förstärkning av folkbokföringssekretessen.

I motion Sk25 av Kjell Johansson m.fl. (fp) hemställs att riksdagen avslår propositionen och att frågan om registerlag prövas först i samband med de materiella reglerna för den framtida folkbokföringen. I andra hand yrkas i motionen att riksskatteverket inte skall ges registeransvar för det centrala folkbokföringsregistret, att medborgarskap inte skall tillåtas som sökbegrepp samt att riksdagen skall besluta lägga ned den kommersiella delen av statens person- och adressuppgifter (SPAR) liksom statens person- och adressregisternämnd. Också motion Sk27 av Kjell Dahlström m.fl. (mp) vänder sig mot försäljning av personuppgifter, i detta fall från folkbokföringsregister. I motion Sk26 av Margitta Edgren (fp) framförs att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag om lösning av sårbarhets- och säkerhetsfrågorna. Motionen vänder sig vidare mot att postadress alltid skall förekomma i folkbokföringsregistret och mot att särskild sekretessprövning — "hemligstämpling" — i propositionen anses vara en fråga av endast teknisk—administrativ art.

I motion Sk22 av Inger Hestvik och Inga-Britt Johansson (båda s) begärs en ökad tillgänglighet mellan registren i de olika skattekontoren inom samma skattemyndighet. Den föreslagna ordningen där en sådan s.k. terminalåtkomst inte tillåts är enligt motionärerna orationell och ineffektiv.

Bakgrund

Principbeslutet om ny organisation för folkbokföringen fr.o.m. den 1 juli 1991 fattades av riksdagen hösten 1987. Huvuddragen i den föreslagna datoriseringen av folkbokföringen har varit föremål för riksdagens bedömning i samband med behandlingen av årets kompletteringsproposition (prop. 1989/90:150, SkU33). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag och anvisade medel för genomförandet av reformen, bl.a. vad gäller datoriseringen. Organisationskommittén för folkbokföringen påbörjade i februari 1988 sitt arbete med att utarbeta förslag till genomförande av den nya organisationen. I februari 1990 lade organisationskommittén fram betänkandet (SOU 1990:18) Lag om folkbokföringsregister m.m. Ett par månader tidigare, den 21 december 1989, hade 1983 års folkbokföringskommitté, som arbetade med en ny folkbokföringslag, genom tilläggsdirektiv fått i uppdrag att överväga och lämna förslag till åtgärder som förhindrar att någon med hjälp av personnummer kan söka rätt på en person i syfte att utöva våld, hot eller trakasserier. Folkbokföringskommitténs betänkande (SOU 1990:50) Ny folkbokföringslag lades sedan fram i maj 1990; tre månader efter organisationskommitténs förslag om folkbokföringsregister. Folkbokföringskommitténs betänkande har varit föremål för remissbehandling till början av hösten 1990 och bereds för närvarande i finansdepartementet.

Motionen

I motion Sk25 av Kjell Johansson m.fl. (fp) hävdas att förslagen har lagts fram för riksdagen i fel ordning. Föreskrifterna i en registerlag måste enligt motionen naturligtvis styras av de materiella bestämmelserna om verksamheten och dess organisation. Det finns som datainspektionen framhållit svårigheter förknippade med att ta ställning till lagregleringen av registerfrågorna först och den materiella regleringen av folkbokföringsverksamheten senare.

Konstitutionsutskottets bedömning

Riksdagens principbeslut 1987 innebär att den nya folkbokföringsorganisationen skall genomföras den 1 juli 1991. Uppbyggnaden av ADB-stöd för folkbokföringsverksamheten förutsätter att registerlag för folkbokföringen antas så tidigt att det finns möjligheter att bygga upp det ADB-system som lagen kräver. Enligt konstitutionsutskottets mening hade det självfallet varit att föredra om folkbokföringslagen kunnat behandlas samtidigt med folkbokföringsregisterlagen. Folkbokföringskommitténs arbete kunde dock inte slutföras förrän tre månader efter det att organisationskommitténs betänkande lades fram, vilket medfört att det brustit i den tidsmässiga samordningen. Detta bör emellertid

enligt konstitutionsutskottets mening inte få medföra att tidpunkten för omorganisationen förläggs senare än riksdagen bestämde 1987. Konstitutionsutskottet avstyrker motion Sk25 yrkande 1.

1990/91:KU4y

2. Centralt referensregister

Propositionen

Enligt 1 § förslaget till folkbokföringsregisterlag skall för vissa ändamål med hjälp av automatisk databehandling föras ett lokalt folkbokföringsregister för varje lokalt skattekontors verksamhetsområde och ett centralt referensregister för hela landet. Det centrala referensregistret får användas för handläggning av folkbokföringsärenden som enligt folkbokföringslagen eller annan lag eller förordning prövas av skattemyndigheten, för framställning av personbevis och andra registerutdrag, för uttag av folklängder och andra samlingar av uppgifter för förvaring hos statliga arkivmyndigheter och för planering och tillsyn av folkbokföringsverksamheten. Riksskatteverket är enligt 5 § i förslaget registeransvarigt för det centrala referensregistret och skattemyndigheten i länet är ansvarig för uppgifter i detta register som avser en person som är eller senast har varit folkbokförd inom myndighetens verksamhetsområde eller som av myndigheten tilldelats personnummer utan att vara folkbokförd i Sverige.

I propositionen framhålls att förutsättningarna för inrättande och förandet av ett centralt register hänger nära samman med frågan om terminalåtkomsten till det lokala registret inom de olika skattekontorens verksamhetsområde. Eftersom terminalåtkomst mellan de olika skattekontorens register inte tillåts i förslaget måste ett lokalt register kompletteras med ett register utan den snäva geografiska avgränsningen. Det behövs enligt propositionen ett centralt register med vissa grundläggande referensuppgifter som alla folkbokföringsmyndigheter har tillgång till för att ett ärende som berör mer än ett lokalt skattekontor skall kunna handläggas så smidigt som möjligt och på ett riktigt sätt. Bl.a. måste dubbelregistrering självfallet kunna undvikas. Referensregistret skall enligt propositionen användas för att lokalisera personer som är folkbokförda utanför skattekontorets verksamhetsområde, t.ex. när meddelande om flyttning kommer in. Med hjälp av ett register som omfattar hela befolkningen kan man få upplysning om nuvarande folkbokföringsort och hos det aktuella skattekontoret inhämta de uppgifter som behövs för att pröva den väckta folkbokföringsfrågan. Referensregistret behövs också vid tilldelning av personnummer. Det nuvarande centrala personnummerregistret avses inom några år ersättas av ett system med personnummertilldelning ur det centrala referensregistret. — I sammanhanget kan nämnas att ett delat registeransvar tillämpas enligt både skatteregisterlagen (1980:343) och utskökningsregisterlagen (1986:617).

Enligt motion Sk23 av Bo Lundgren m.fl. (m) är det inte nödvändigt att införa ett nytt centralt referensregister eftersom det redan i dag finns centrala register som kan användas för det aktuella ändamålet och det inte är oundgängligen nödvändigt att bygga upp ett nytt register (yrkande 3). I motion Sk25 av Kjell Johansson m.fl. (fp) framhålls att riksskatteverkets uppgifter att hålla tillsyn över och planera folkbokföringsverksamheten inte bör få medföra att verket kan påverka uppgifterna i registret. Enligt motionärerna överensstämmer inte förslaget om riksskatteverkets registeransvar med datalagens bestämmelser (yrkande 2).

Konstitutionsutskottets bedömning

I propositionen framhålls att integritetsskäl talar för att åtkomsten till ett lokalt register inte skall bli vidare än vad som behövs med hänsyn till den verksamhet för vilken registret förs. Med denna begränsning behövs komplettering genom ett centralt register som innehåller uppgifter om personnummer och namn och eventuell avregistrering samt hänvisning till aktuellt lokalt register. Det centrala referensregistret som således innehåller endast ett fåtal slag av personuppgifter ger möjlighet att tillgodose högt ställda integritetskrav när det gäller de lokala registren. Andra centrala register t.ex. det centrala skatter registret hämtar uppgifter från folkbokföringen och kan således inte direkt ersätta det centrala referensregistret. Konstitutionsutskottet anser mot denna bakgrund att propositionen i denna del bör tillstyrkas och motion Sk23 yrkande 3 avstyrkas.

Förfoganderätten till ett personregister, dvs. rätten att påverka registrets innehåll och överföra detta till läsbar form, är tillsammans med dess ändamål avgörande för vem som skall ansvara för registret i datalagens mening. Den som förfogar över ett personregister anses som registeransvarig enligt datalagen och har vissa skyldigheter när det gäller rättelser och kompletteringar. Riksskatteverket skall använda det centrala referensregistret för planering och tillsyn av folkbokföringsverksamheten. Enligt propositionen dröjer det några år innan det blir aktuellt med personnummertilldelning från det centrala referensregistret. Dessförinnan kan verket enligt utskottets mening inte anses förfoga över registret. Det bör därför, som i andra hand förordas i motion Sk25 yrkande 2, för närvarande inte föreskrivas något registeransvar för riksskatteverket. Konstitutionsutskottet förutsätter emellertid att frågan senare omprövas om det blir aktuellt med riksskatteverkets medverkan i tilldelningen av personnummer från det centrala referensregistret. Enligt konstitutionsutskottets mening bör således motionsyrkandet bifallas och 5 § första stycket i förslaget till lag om folkbokföringsregister utgå.

Propositionen

Folkbokföringsverksamheten i skatteförvaltningens regi bör i enlighet med riksdagens principbeslut skötas på lokal nivå. Datainspektion hade i sitt remissyttrande över utredningsbetänkandet (SOU 1990:18) Lag om folkbokföringsregister, m.m. framfört att en koncentration av folkbokföringsuppgifter till länets skattemyndighet inte var acceptabel från integritetssynpunkt. Datainspektionen förordade därför i stället att ansvaret för folkbokföringen skulle ligga på särskilda lokala folkbokföringsmyndigheter. I propositionen föreslås ett annat sätt att komma till rätta med problemet med alltför stor koncentration av personuppgifter. Innehållet i ett lokalt folkbokföringsregister skall enligt förslaget endast kunna påverkas hos det lokala skattekontor för vars verksamhet registret förs. Att registeransvaret enligt datalagen kopplas till myndighetsbegreppet och alltså skall vila på skattemyndigheten innebär enligt propositionen inte att övriga lokala skattekontor eller andra organisatoriska enheter inom skattemyndigheten behöver ha terminalåtkomst till registren. Vid en avvägning mellan rationell verksamhet och risken för otillbörligt intrång i den registrerades integritet som terminalåtkomst kan medföra har föredragande statsrådet funnit det naturligt att det införs sådana begränsningar att endast ett lokalt skattekontor har terminalåtkomst till uppgifter i det register som avser kontorets verksamhetsområde. Datainspektionen har i sitt yttrande enligt 2 a § datalagen från integritetssynpunkt inte funnit skäl rikta kritik mot att denna ordning införs i stället för den av inspektionen tidigare förordade lösningen med självständiga lokala folkbokföringsmyndigheter.

Motionerna

I motion Sk22 av Inger Hestvik och Inga-Britt Johansson (båda s) begärs ökad terminalåtkomst så att registren kan nås mellan de lokala kontoren inom en skattemyndighet. En begränsning av terminalåtkomsten i enlighet med förslaget innebär att de olika kontoren inte kan hjälpa varandra och att resursutnyttjandet blir ineffektivt och orationellt. Motionärerna understryker också det förhållandet att det är skattemyndigheten för länet som i förslaget, i enlighet med datalagen, ges registeransvar och att ansvaret inte är uppdelat på kontor. En motsatt inställning framförs i motion Sk23 av Bo Lundgren m.fl. (m), som understryker vikten av att verksamheten med folkbokföring hålls klart åtskild från skattekontorens arbete i övrigt. Motionärerna hänvisar till datainspektionens ställningstagande.

Konstitutionsutskottets bedömning

Som framhålls i propositionen måste kravet på en effektiv och rationell verksamhet vägas mot risken för otillbörligt intrång i de registrerades integritet. Utan begränsning i terminalåtkomst riskerar man en onödig spridning av uppgifter i registret, inte minst genom att uppgif-

terna blir tillgängliga för allmänheten hos varje skattekontor i länet. Om däremot folkbokföringsverksamheten helt avskiljs från skattekontorens verksamhet i övrigt skulle detta troligtvis vara till nackdel från effektivitetssynpunkt. Datainspektionens ursprungliga ställningstagande till förmån för särskilda lokala folkbokföringsmyndigheter byggde på att alternativet innebar en alltför stor koncentration av personuppgifter till länets skattemyndighet. I det nu framlagda förslaget föreslås sådana begränsningar i terminalåtkomsten att syftet med datainspektionens förslag måste anses tillgodosett. Inspektionen har inte heller i sitt yttrande enligt 2 a § datalagen från integritetssynpunkt haft några invändningar mot förslaget.

Med hänsyn till vad nyss sagts innebär propositionens förslag enligt konstitutionsutskottets mening att behovet av integritet för den enskilde och kravet på rationalitet och effektivitet fått en väl avvägd lösning. Konstitutionsutskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker motionerna Sk22 och Sk23 yrkande 1. Konstitutionsutskottet vill emellertid framhålla att det föreligger en osäkerhet kring de praktiska konsekvenserna av att folkbokföringen och beskattningen betraktas som skilda verksamhetsgrenar oavsett om de ingår i samma organisatoriska enhet. Mot bakgrund av detta förhållande förutsätter konstitutionsutskottet att frågan följs med största uppmärksamhet inom regeringskansliet.

4. Registerinnehåll, sökbegrepp och folkbokföringssekretess

Propositionen

Registerändamålet för de lokala folkbokföringsregistren anges i 2 § förslaget till lag om folkbokföringsregister. Ett sådant register får bl.a. användas för samordnad registerföring av identifieringsuppgifter för fysiska personer och andra folkbokföringsuppgifter. Registret får också användas för handläggning av folkbokföringsärenden och för framställning av personbevis och för tillhandahållande av folkbokföringsuppgifter som myndigheter behöver för att fullgöra sin verksamhet. Enligt 6 § i förslaget får registret bl.a. innehålla uppgift om adress. Av propositionens specialmotivering framgår att både bostads- och postadress avses.

I propositionen föreslås som sökbegrepp i ett lokalt folkbokföringsregister endast personnummer, namn, adress, folkbokföringsort, folkbokföringsfastighet och folkbokföring under särskild rubrik, medborgarskap, civilstånd och — med undantag för uppgift om adoptionsförhållande — uppgift om familjerättsligt samband. Datainspektionen har framhållit att avgörande för vilket sökbegrepp som bör få användas bör vara det behov som föreligger med hänsyn till folkbokföringsverksamheten men har endast haft invändningar mot förslaget om registerinnehåll och sökbegrepp när det gäller adressuppgift.

Skälet till att medborgarskap föreslagits som sökbegrepp är att utländsk medborgarskapslagstiftning och bestämmandet av utländska

medborgarskap ofta vållar svårigheter. För att kunna göra efterhandskontroller i dessa ärenden skulle det enligt propositionen vara en fördel om medborgarskap får användas som sökbegrepp. Vidare framhålls att ett sådant sökbegrepp är värdefullt för kommuner, som i sin verksamhet har behov av uppgifter om t.ex. vilka olika invandrargrupper som finns företrädna i en kommun. Uppgifterna används också av riksskatteverket och av politiska partier för distribution av valinformation på främmande språk. I propositionen hänvisas till att sekretesslagen ger ett visst skydd mot missbruk av folkbokföringsuppgifter. Enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen gäller sekretess i bl.a. folkbokföringsverksamheten för uppgift om enskilds personliga förhållanden i de fall det finns särskild anledning att anta att den enskilde eller honom närstående lider men av att uppgiften röjs.

Motionen

I motion Sk26 av Margitta Edgren (fp), som hänvisar till datainspektionens yttrande, framhålls att uppgift om postadress inte bör finnas i registret eftersom den inte är oundgängligen nödvändig för folkbokföringen (yrkande 3). I motion Sk25 av Kjell Johansson m.fl. (fp) framhålls att det i och för sig berättigade intresset för kommuner m.fl. att kunna söka på medborgarskap måste vika till förmån för skyddet för de utländska medborgarnas integritet. Motionärerna hänvisar till att folkbokföringssekretessen är för svag för att detta sökbegrepp skall få användas (yrkande 3). Folkbokföringssekretessen tas också upp i motion Sk23 av Bo Lundgren m.fl. (m). Motionärerna anser att sekretesskyddet för folkbokföringen i allmänhet i dag är för svagt och bör bli föremål för en översyn (yrkande 4). I motion Sk26 framhålls att särskild sekretessprövning inte endast är en teknisk—administrativ fråga eftersom det kan gälla kvinnor som behöver skydda sin identitet på grund av förföljelse (yrkande 4).

Konstitutionsutskottets bedömning

Uppgift om postadress faller enligt konstitutionsutskottets mening inom ramen för registerändamålet. Det finns uppenbarligen i de flesta fall för bl.a. de enskilda berörda ett stort värde i att den faktiska postadressen finns i registret. Konstitutionsutskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motion Sk26 yrkande 3.

Konstitutionsutskottet delar däremot inte propositionens ståndpunkt i fråga om det berättigade i behovet av att kunna söka på medborgarskap i folkbokföringsregistret. De skäl som anförts i propositionen för att införa ett sådant sökbegrepp väger enligt konstitutionsutskottets mening inte tillräckligt tungt med hänsyn till den enskildes integritetsintresse. Konstitutionsutskottet vill i sammanhanget hänvisa till att invandrarverket har andra möjligheter att tillgå än folkbokföringsregistret när det gäller att säkerställa att invandrare och flyktingar skall få del av verkets information om deras rättigheter enligt lag. Konstitu-

tionsutskottet anser således att medborgarskap inte bör få användas som sökbegrepp i lokalt folkbokföringsregister och tillstyrker följaktligen motion Sk25 yrkande 3.

Vad gäller frågan om förstärkt folkbokföringssekretess anser konstitutionsutskottet att bestämmelsen i 7 kap. 15 § sekretesslagen är ägnad att tillgodose den enskildes behov av integritet och möjliggöra att vissa personuppgifter är tillgängliga för myndigheter och andra. Det bör framhållas att ett omvänt skaderekvisit med presumtion för sekretess skulle ge som huvudregel att folkbokföringsuppgifterna skulle hållas hemliga. Konstitutionsutskottet får erinra om att organisationskommittén för folkbokföringen i sitt betänkande (SOU 1990:18) Lag om folkbokföringsregister m.m. anser att en sådan ordning ter sig som alltför omvälvande. Gällande bestämmelser ger också möjlighet att hemlighålla både känsliga uppgifter och uppgifter som normalt är harmlösa men av särskild anledning, exempelvis risk för personförföljelse, ändå behöver skyddas. Med hänsyn härtill och till att frågan nyligen utretts av organisationskommittén avstyrker konstitutionsutskottet yrkande 4 i motion Sk23 om översyn av lagstiftningen i syfte att förstärka folkbokföringssekretessen.

En fördel från integritetssynpunkt är bestämmelsen i förslagets 8 § om att registret får innehålla bl.a. tekniska och administrativa uppgifter som behövs för att tillgodose registrets ändamål. Med sådana uppgifter avses bl.a. uppgift om särskild sekretessprövning. Det är då fråga om en upplysning eller spärr som ett observandum om att det finns anledning att vara särskilt försiktig vid prövning av utlämnande av uppgift ur registret. Själva sekretessprövningen skall göras för varje tillfälle uppgiften begärs utlämnad. Av propositionen framgår inte annat än att upplysningen och spärren i fråga skall räknas till kategorin tekniska och administrativa uppgifter. Enligt konstitutionsutskottets mening saknas skäl vidta någon särskild åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motion Sk26 yrkande 4 avstyrks.

5. Sårbarhets- och säkerhetsfrågorna

Propositionen

I propositionen understryks att det är särskilt viktigt att ADB-stödet för folkbokföringen utformas så att säkerhetsaspekterna blir beaktade på ett fullt tillfredsställande sätt, både när det gäller normala förhållanden och under beredskap. Inom riksskatteverket pågår ett arbete med säkerhetsanalyser. Rutiner tas fram för att verksamheten skall kunna skötas även vid störningar i ADB-driften. Arbetet sker i enlighet med riktlinjerna i förordningen (1989:29) om säkerhetsanalyser av statliga myndigheters ADB-system och skall vara klart till driftsstarten den 1 juli 1991. Enligt förordningen skall göras säkerhetsanalyser av de ADB-system som är av väsentlig betydelse för egen eller andras verksamhet. I analyserna skall riskerna för störning av ADB-systemen

identifieras och värderas. I anslutning till sina analyser skall berörda myndigheter utarbeta en plan för de säkerhetsåtgärder som behövs. Arbetet skall ske i nära kontakt med statskontoret.

1990/91:KU4y

Motionen

I motion Sk26 av Margitta Edgren (fp) yrkande 1 begärs att riksdagen beslutar att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till lösning av sårbarhets- och säkerhetsfrågorna. Frågorna borde enligt motionären ha lösts innan det aktuella lagförslaget presenterats för riksdagen. De viktiga sårbarhets- och säkerhetsfrågorna borde diskuteras parallellt med lagförslaget.

Konstitutionsutskottets bedömning

Som framgår av propositionen bedrivs inom riksskatteverket ett omfattande arbete för att ADB-stödet för folkbokföringen skall utformas så att säkerhetsaspekterna blir beaktade på ett fullt tillfredsställande sätt. Konstitutionsutskottet, som förutsätter att frågan följs med uppmärksamhet inom regeringskansliet, anser inte att det finns anledning för riksdagen att vidta en sådan åtgärd som förordas i motion Sk26 yrkande 1.

6. Försäljning av personuppgifter

Motionerna

I motion Sk25 av Kjell Johansson m.fl. (fp) yrkande 4 framhålls att riksdagen omgående bör kunna fatta beslut om att lägga ned SPAR-registret. Det finns enligt motionärerna inga skäl för staten att syssla med kommersiell försäljning av personuppgifter. Privata företag har enligt datalagen inte möjlighet att bygga upp motsvarande register. I motion Sk27 av Kjell Dahlström m.fl. (mp) begärs förslag till ändring av datalagen med innebörden att försäljning av personuppgifter från folkbokföringsregister ej tillåts (yrkande 6).

Konstitutionsutskottets bedömning

Lagförslag om offentlighet, integritet och ADB har nyligen granskats av lagrådet. I lagrådsremissen förordas en uppstramning i fråga om myndigheters försäljning av personuppgifter. Enligt konstitutionsutskottets mening bör propositionen inte föregripas. Konstitutionsutskottet avstyrker motionerna Sk25 yrkande 4 och Sk27 yrkande 6.

Stockholm den 29 november 1990

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Sören Lekberg (s), Elisabeth Fleetwood (m), Ylva Annerstedt (fp), Bo Hammar (v), Hans Leghammar (mp), Ulla Pettersson (s), Rosa-Lill Wåhlstedt (s), Ingegerd Sahlström (s), Hugo Andersson (c) och Conny Fredriksson (s).

Avvikande meningar

1. Ordningen för lagstiftningen om folkbokföringen

Birgit Friggebo och Ylva Annerstedt (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet *Ordningen för lagstiftningen om folkbokföringen* som rubriceras "Konstitutionsutskottets bedömning" bort ha följande lydelse:

Konstitutionsutskottet delar den bedömning som datainspektionen gjort i fråga om de svårigheter som är förknippade med att ta ställning till lagregleringen av registerfrågorna först och den materiella regleringen av folkbokföringsverksamheten först senare. Föreskrifterna i en registerlag måste naturligtvis styras av de materiella bestämmelserna om verksamheten och dess organisation. Enligt konstitutionsutskottets mening bör således riksdagen inte fatta beslut om registerlag innan ny folkbokföringslag förelagts riksdagen. Propositionen bör följaktligen avslås och motion sk25 yrkande 1 bifallas.

2. Centralt referensregister

Anders Björck, Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande i avsnittet *Centralt referensregister* under rubriken Konstitutionsutskottets bedömning som börjar med "I propositionen" och slutar med "3 avstyrkas" bort ha följande lydelse:

I propositionen föreslås, förutom lokala register för folkbokföring, att ett centralt referensregister skall finnas och föras med hjälp av automatisk databehandling. Det centrala referensregistret avses vara en stödfunktion till de lokala registren för att ge möjlighet att ta reda på var uppgifter om en person finns.

Enligt konstitutionsutskottets mening är det inte nödvändigt att på detta sätt införa ytterligare ett centralt referensregister. Redan i dag finns det centrala register som bör kunna användas för det syfte som redovisats för centrala referensregistret. Konstitutionsutskottet, som vill understryka att register inte bör byggas upp annat än om de är

oundgängligen nödvändiga, avstyrker propositionen i den del som avser centralt referensregister. Motion Sk23 yrkande 3 tillstyrks följaktligen.

1990/91:KU4y

3. Sökbegrepp

Olle Svensson, Kurt Ove Johansson, Sture Thun, Sören Lekberg, Ulla Pettersson, Rosa-Lill Wåhlstedt, Ingegerd Sahlström och Conny Fredriksson (alla s) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande i avsnittet *Registerinnehåll, sökbegrepp och folkbokföringssekretess* som börjar med "Konstitutionsutskottet delar" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Konstitutionsutskottet delar propositionens ståndpunkt att det finns ett berättigat behov av att kunna söka på medborgarskap i folkbokföringsregistret. Nämnas kan att riksdagen anslagit medel för information till invandrare inför de kommunala valen (se 1989/90:KU38). Det är då fråga om information som är riktad med hänsyn till olika språk, och folkbokföringens uppgifter om medborgarskap har därvid varit av avgörande betydelse. I sammanhanget vill konstitutionsutskottet också hänvisa till att statens invandrarverk använt sig av folkbokföringens uppgifter om medborgarskap för riktad information till olika invandrargrupper om rättigheter och skyldigheter i Sverige. Konstitutionsutskottet vill också erinra om att sekretesslagen ger möjlighet att vägra lämna ut uppgifter bl.a. om ett utlämnande skulle vara till men för den enskilde. Konstitutionsutskottet tillstyrker således propositionens förslag när det gäller sökbegrepp. Motion Sk25 yrkande 3 avstyrks följaktligen.

4. Försäljning av personuppgifter

Hans Leghammar (mp) anser att den del av konstitutionsutskottets yttrande i avsnittet *Försäljning av personuppgifter* som rubricerats "Konstitutionsutskottets bedömning" bort ha följande lydelse:

Konstitutionsutskottet delar den i motion Sk27 framförda uppfattningen att försäljning av personuppgifter ur folkbokföringen inte bör vara tillåten. Enligt konstitutionsutskottets mening bör i datalagen införas en uttrycklig regel som förbjuder all möjlighet att försälja personuppgifter ur folkbokföringsregistret. Detta bör ges regeringen till känna. Motion Sk27 yrkande 6 tillstyrks följaktligen.

Särskilt yttrande

Bertil Fiskesjö och Hugo Andersson (båda c) anför:

I yttrandet har konstitutionsutskottet tagit ställning i olika frågor som alla bygger på att omorganisation av kyrkobokföringsverksamheten skall genomföras. Konstitutionsutskottet har inte behandlat frågan om omorganisationens genomförande och därmed inte centerpartiets motion 1990/91:Sk28. Vi vill framhålla att vår grundinställning är den att

omorganisationen inte bör genomföras och att propositionen därför bör avslås. I ett läge då regeringen föreslår neddragningar av den statliga administrationen är det olämpligt att tillskapa en ny centraliserad byråkrati i statens regi. Det nuvarande systemet är decentraliserat och ger därför god service till medborgarna. Kyrkobokföringen som utförs vid ca 1 100 pastorsexpeditioner skall i huvudsak övertas av ett par hundra lokala skattekontor. Det hittillsvarande systemet ger arbetstillfällen i sysselsättningssvaga områden, det är mindre sårbart än ett mer centraliserat system och är mindre kostnadskrävande.